CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL
Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, Bucureşti, cod poştal: 020027
Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34 Fax: 021.316.31.31
021.310.23.57, 021.316.31.33
Cod fiscal: 10464660 E-mail: ces@ces.ro www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)
Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare." *(Art. 141 din Constituția României revizuită)*

Nr. 7042/28.10.2026

AVIZ

referitor la propunerea legislativă privind instituirea unei scheme de ajutor de stat pentru reducerea temporară a prețului energiei electrice pentru întreprinderile din sectoarele electro-intensive expuse comerțului internațional (b551/07.10.2026)

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *propunerii legislative privind instituirea unei scheme de ajutor de stat pentru reducerea temporară a prețului energiei electrice pentru întreprinderile din sectoarele electro-intensive expuse comerțului internațional (b551/07.10.2026).*

CONSILIUL ECONOMIC ŞI SOCIAL

În temeiul art. 5 lit. a) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ședința din data de 28.10.2026, desfășurată online, conform prevederilor art. 30 alin. (1) din Regulamentul de organizare și funcționare, avizează **FAVORABIL** prezentul proiect de act normativ, cu următoarele **observații:**

- în condițiile în care prețul energiei influențează direct deciziile de producție și de investiții, instituirea unui mecanism temporar de sprijin reprezintă un demers necesar pentru menținerea competitivității industriei românești, cu condiția ca acesta să fie aplicat coerent și corelat cu măsuri de modernizare. De asemenea, printre beneficiarii acestei scheme ar trebui să se regăsească și întreprinderile

mici și mijlocii, cu o pondere importantă în economia românească și afectate de prețurile ridicate la energie.

I. Situația sectorului automotive din România: Impactul prețului energiei este evident în industria auto, principalul sector industrial al României, cu o cifră de afaceri de 35,4 miliarde de euro, o contribuție de 13,2% la PIB, 33% din exporturile naționale și aproximativ 220.000 de locuri de muncă directe. Investițiile recente au sprijinit electromobilitatea și dezvoltarea unor capacități de producție sustenabile în România. Acestea sunt însă afectate de creșterea prețurilor și taxelor, incertitudinile economice și instabilitatea geopolitică. Costul energiei electrice reduce competitivitatea producătorilor auto și de componente față de operatorii din state cu prețuri mai scăzute. Pentru industria auto, costul ridicat al energiei limitează producția și atragerea de investiții. Menținerea decalajului față de alte amplasamente competitive poate reduce producția pe termen scurt și orienta proiectele viitoare către alte state, cu riscul relocării unor activități. Mecanismul de sprijin trebuie să respecte normele europene și să acopere întregul lanț valoric auto. Corelarea sa cu investiții în eficiență energetică, surse regenerabile și decarbonizare ar susține producția locală, noi proiecte și reducerea expunerii la costurile energiei. În privința domeniului de aplicare, considerăm necesară includerea explicită a activităților electro-intensive aferente industriei auto, inclusiv a celor încadrate la codul CAEN Rev. 2 2561 „Tratarea și acoperirea metalelor”, căruia îi corespunde codul CAEN Rev. 3 2551 „Acoperirea metalelor”, precum și la codul CAEN Rev. 3 2932 „Fabricarea altor piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule”. În spiritul Orientărilor privind ajutoarele de stat pentru climă, protecția mediului și energie (CEEAG, 2022/C 80/01) și al Deciziei C(2024) 8139 final, asigurarea eligibilității acestor activități este importantă pentru evitarea unor tratamente diferențiate între verigile aceluiași lanț valoric;

II. Situația întreprinderilor mici și mijlocii: Dincolo de necesitatea sprijinirii sectoarelor electro-intensive, considerăm important ca măsurile adoptate să răspundă și nevoilor întreprinderilor mai mici. Schema propusă are la bază secțiunea 4.5 din Cadrul pentru măsuri de ajutor de stat de sprijinire a Pactului pentru o industrie curată (CISAF, C/2025/3602, pct. 112-126). CISAF st abilește plafoanele maxime și condițiile minime în care Comisia

ar considera compatibile ajutoarele oferite sectoarelor economice afectate de prețurile ridicate la energie, însă nu limitează introducerea unor mecanisme complementare care să sprijine în mod echitabil și întreprinderile ce nu se încadrează în categoriile acoperite de CISAF și OACME. Drept urmare, inițiativa poate să fie completată prin oferirea de sprijin inclusiv pentru companiile mici și mijlocii, afectate, la rândul lor, de prețurile ridicate la energie, ce le reduc competitivitatea.

1. Schema de sprijin omite IMM-urile, deși acestea au suportat, la rândul lor, șocul prețurilor la energie. Proiectul se adresează doar unor categorii de întreprinderi, deși IMM-urile cu activitate de producție și procesare, fabricarea mobilei, procesarea alimentară, prelucrarea metalelor, materialele de construcții, nu se regăsesc în niciun mecanism de sprijin, deși, după eliminarea schemei de plafonare și compensare, facturile lor la energie s-au dublat sau chiar triplat în numeroase cazuri documentate, iar costul energiei a devenit pentru ele o problemă de continuitate a afacerii. Un buget public de 1,05 miliarde euro direcționat doar către o parte a companiilor românești, în timp ce o bună parte din întreprinderi rămân în afara oricărei forme de sprijin, nu soluționează problematica în ansamblu. O alternativă concretă sau un mecanism complementar care să ofere sprijin și întreprinderilor mici și mijlocii aflate în dificultate din cauza prețurilor la energie poate fi un instrument de garanție de portofoliu (creșterea eficienței energetice în IMM-urile cu activitate de producție prin retehnologizare) administrat de Banca de Investiții și Dezvoltare, cu finanțare din Fondul pentru Modernizare: 1,2 miliarde euro garanții, cu potențial de mobilizare a 2,4 miliarde euro în finanțări pentru aproximativ 3.500 de IMM-uri industriale, condiționat de reducerea cu minimum 30% a consumului pe liniile retehnologizate. Pentru un volum similar de resursă publică, un instrument de de-riscare generează de peste două ori mai multe investiții reale, pentru un număr de beneficiari de două ordine de mărime mai mare, cu efect permanent asupra consumului - în timp ce schema propusă consumă 1,05 miliarde euro în subvenții de preț cu efect temporar. De asemenea, atragem atenția asupra faptului că introducerea unor scheme de sprijin care au ca beneficiari doar marii consumatori (conform Anexei I OACME - Orientările privind ajutoarele de stat

pentru climă, protecția mediului și energie), concentrați într-un număr mic de platforme industriale, riscă să agraveze divergența intra-regională documentată pe întreaga perioadă 2014 – 2027. IMM-urile de producție sunt principalele surse de locuri de muncă în „buzunarele de subdezvoltare" de la nivel NUTS 3 (Nomenclatorul unităților teritoriale pentru statistică) și în județele din zona de est, fapt ce susține suplimentar nevoia includerii acestor întreprinderi în mecanismele de sprijin pentru gestionarea costurilor cu energia;

2. Sunt necesare măsuri care să abordeze problemele structurale, inclusiv prin reducerea și eficientizarea consumului. Mecanismul (art. 9 - 11) reduce ex post factura pentru 50% din consumul anual, cu până la 50% din prețul de referință angro. Acesta nu reduce consumul, nu modernizează procesele și nu corectează cauzele structurale ale prețului ridicat. Trebuie avute în vedere principiul „eficiența energetică pe primul loc" (art. 3 din Directiva (UE) 2023/1791) și abordarea de tip pay-for-performance promovate de Comisie prin Recomandarea C/2026/1526 și Strategia pentru Investiții în Energie Curată (COM/2026/116), conform cărora banii publici trebuie să acționeze ca levier de de-riscare a investițiilor private, nu ca substitut al acestora. Răspunsul credibil la criza energetică este reprezentat, în primul rând, de retehnologizare, auditul energetic, sistemele de management energetic și finanțarea condiționată de rezultate măsurabile, pe lângă subvenționarea de moment a prețului;
3. Propunerea legislativă preia pragurile minime admise de CISAF fără a folosi marja națională de apreciere pentru o condiționalitate reală. CISAF permite statelor membre să fie mai restrictive (pct. 118 - limitarea sectoarelor; pct. 121 - restrângerea listei de investiții). Inițiatorii au ales varianta cea mai permisivă, respectiv reinvestire de 50% din ajutor (art. 13 alin. 1 - minimul CISAF), investiții care pot fi „încredințate unor terți" (art. 13 alin. 6), investiții ale terților în cadrul unui PPA-Power Purchase Agreement (Contract de Achiziție de Energie) recunoscute până la 50% din obligație (art. 15 alin. 2), termen de 48 de luni prelungibil pentru „motive tehnice", cu penalități eliminate pentru aceleași „motive tehnice" (art. 20 alin. 5). Practic, un beneficiar poate îndeplini obligația cu un sfert din ajutor investit efectiv în propria unitate. Nu există un prag de performanță energetică

verificată (de tipul unei reduceri minime a consumului), nicio cotă de reinvestire superioară și niciun termen mai scurt;

4. Prețul de referință unic, independent de sursa de aprovizionare, generează câștiguri nejustificate și descurajează contractele pe termen lung. Art. 10 alin. (3) stabilește că prețul de referință este *„unic pentru toți beneficiarii și independent de modalitatea de aprovizionare”,* iar art. 15 alin. (1) precizează că încheierea unui PPA nu influențează cuantumul ajutorului. Deși CISAF permite acest calcul (pct. 115), nimic nu obligă România să acorde același ajutor unei întreprinderi care și-a asigurat energia prin producție proprie sau prin PPA la un cost mult sub media PZU(Piața pentru Ziua Următoare) ca uneia expuse integral pieței spot. Proiectul renunță voluntar la acest filtru de proporționalitate - pe care CISAF îl cere oricum la pct. 120 - și recompensează lipsa de acoperire a riscului de preț, exact contrariul politicii publice care ar trebui să faciliteze accesul la PPA-uri, la agregarea cererii și la producție proprie, inclusiv pentru IMM-uri. În plus, media aritmetică a prețurilor zilnice PZU (art. 10 alin. 1), neponderată cu volumele, poate diferi de prețul mediu efectiv suportat în zona de ofertare, la care se referă CISAF;
5. Este necesară evaluarea impactului sursei de finanțare identificate asupra investițiilor în eficiență energetică. Art. 4 alin. (2) alocă schemei până la 350 milioane euro anual din veniturile obținute de România din licitarea certificatelor de emisii (mecanismul ETS-Emissions Trading System) - principala resursă națională pentru programele de eficiență energetică, modernizare și decarbonizare;
6. Lipsa oricărei evaluări de impact și a unui test IMM. Expunerea de motive reia argumentația generică europeană (Planul pentru energie la prețuri accesibile, raportul Draghi, CISAF), fără nicio analiză privind situația din România: numărul estimat de beneficiari, consumul eligibil agregat, costul mediu pe beneficiar, locurile de muncă vizate, distribuția teritorială, efectul asupra celorlalți consumatori sau asupra bugetului. Nu există o evaluare a efectelor asupra IMM-urilor concurente sau din aval. Considerăm că orice schemă de sprijin să fie supusă unui test de impact asupra IMM-urilor înainte de adoptare;

7. Deficiențe de tehnică legislativă și de guvernanță. Proiectul lasă parametrii esențiali (metodologia pentru activități mixte, indicatorii de *„contribuție suplimentară și măsurabilă”* de la art. 13 alin. 3) pe seama unor norme ulterioare și permite extinderea discreționară a sectoarelor eligibile pe baza unui raport de expert (art. 6 alin. 2). Plafonul anual urmează să fie stabilit prin legea bugetului *„pentru fiecare an”* (art. 4 alin. 3), transformând o schemă *„temporară”* într-o presiune bugetară recurentă până în 2030. Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naţionale în domeniul ajutorului de stat permite instituirea schemelor de ajutor de stat prin act al Guvernului, după evaluare de impact și consultarea partenerilor sociali.

- există o presiune reală a costurilor cu energia asupra economiei românești în ansamblu. CISAF creează posibilitatea adresării problemei, însă modalitatea în care a fost utilizată această oportunitate nu răspunde nevoii întregii industrii. Un răspuns adecvat ar fi completarea eventualelor mecanisme CISAF cu un pachet structural, accesibil tuturor categoriilor de întreprinderi: instrumente de garantare pentru retehnologizare și eficiență energetică administrate de BID (Banca de Investiții și Dezvoltar) din Fondul pentru Modernizare, revizuirea taxelor și accizelor pe energie, facilitarea accesului IMM-urilor la PPA-uri și la mecanisme de agregare a cererii, finanțare condiționată de reduceri verificate ale consumului.

p. Președinte,
Sterică FUDULEA